

Władysława Wójcik, Bożena Pietrzyk

III Seminarium Naukowe na temat "Książka-prasa-wydawnictwa w Krakowie w okresie dwudziestolecia międzywojennego"

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 21/2, 115-116

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

III SEMINARIUM NAUKOWE NA TEMAT „KSIĄŻKA—PRASA—WYDAWNICTWA W KRAKOWIE W OKRESIE DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO (1918—1939)”

W dniach 19 i 20 maja 1981 r. miało miejsce, zorganizowane przez Samodzielny Zakład Bibliotekoznawstwa WSP w Krakowie i Koło Naukowe Bibliologów, III Seminarium Naukowe, odbywające się pod hasłem „Książka—Prasa—Wydawnictwa w okresie dwudziestolecia międzywojennego (1918—1939)”. Ujawnienie zainteresowań badawczych Zakładu tym okresem historycznym (obok badań dotyczących kultury lat wojny i okupacji oraz prasy dla dzieci i młodzieży) nastąpiło już w 1980 r. na podobnym, drugim z kolei seminarium naukowym pracowniczostudenckim, poświęconym prasie dla dzieci i młodzieży, a w tegorocznym spotkaniu zaowocowało ono bardzo ciekawymi opracowaniami opartymi na nowatorskich, dotąd nie podejmowanych badaniach; przedstawiono też ciekawe inicjatywy metodologiczne.

W referacie „O potrzebie badań nad problemami kultury w Krakowie w latach dwudziestolecia międzywojennego” doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki zwrócił uwagę na brak opracowań naukowych dotyczących tej problematyki. Uwypuklił szereg problemów, do których rozwiązania winny się przyczynić aktualnie prowadzone i w przyszłości podejmowane systematyczne badania nad krakowską prasą, wydawnictwami, rynkiem księgarskim i czytelnictwem. Wszystkie pozostałe referaty (16) przygotowane i przedstawiane były przez studentów, w tym członków kół naukowych z WSP w Krakowie i w Bydgoszczy oraz z Uniwersytetu Warszawskiego. Wygłoszone referaty można ułożyć w czterech grupach:

I. Prasa jako przedmiot badań: „Prasa codzienna w Krakowie w dwudziestoleciu międzywojennym” (Małgorzata Magda), „Prasa polityczna w Krakowie w latach 1918—1939” (Alfred Toczek), „Prasa kobieca wydawana w Krakowie w dwudziestoleciu międzywojennym” (Elżbieta Świątek), „Krakowska prasa katolicka dla dzieci i młodzieży w dwudziestoleciu międzywojennym” (Aleksandra Kruk).

II. Prasa jako źródło informacji o zjawiskach kultury w latach 1918—1939: „Problemy książki i czytelnictwa na łamach »Ilustrowanego Kuriera Codziennego« w latach 1918—1926” (Marta Kondratowicz), „Problematyka krakowska w codziennej prasie bydgoskiej okresu międzywojennego” (Małgorzata Kamińska), „Problematyka kontaktów krakowsko-bydgoskich na łamach »Przeglądu Bydgoskiego«” (Grażyna Wróbel).

III. Tematyka bibliologiczna: „Wydawnictwa zeszytowe w Warszawie 1918—1939” (Ewa Nowakowska UW), „Powieść brukowa w Krakowie w okresie międzywojennym” (Joanna Kawala), „Ruch bibliofilski i jego wpływ na działalność wydawniczą w dwudziestoleciu międzywojennym” (Janusz Staszek).

IV. Działalność wydawniczo-księgarsko-antykwaryczna: „Krakowskie antykwariaty w dwudziestoleciu międzywojennym” (Grażyna Ko-

gut), „Filia krakowska Ossolineum w dwudziestoleciu międzywojennym” (Jerzy Bednarczyk), „Firma wydawnicza Gebethnera i Wolffa i jej związki z Krakowem do roku 1939” (Ludmiła Humeniuk), „Serie wydawnicze Gebethnera i Wolffa” (Anna Piecuch), „Działalność wydawnicza Teatru im. J. Słowackiego” (Maria Jagusiak) oraz referat informacyjny o materiałach źródłowych w zasobach Archiwum Miejskiego w Krakowie, dotyczących działalności wydawnictw w latach 1918—1939 (Urząd Kasperczyk)

Godne podkreślenia jest nowatorstwo niektórych tematów opracowanych w oparciu o nieliczne materiały archiwalne, o przeprowadzone wywiady oraz o skąpe publikacje wspomnieniowe (G. Kogut, M. Jagusiak). Niektóre referaty (M. Kondratowicz, E. Świątek) zawierały świetnie uwidocznione w treściach zastosowania metod i technik badawczych prasoznawstwa (np. analiza i systematyzowanie materiału prasowego przy zastosowaniu klucza kategoryzacyjnego opracowanego na przykładach sformułowanych przez I. Tetelowską). Szczególnie cenne były propozycje rozwiązań metodologicznych: próba sprecyzowania definicji „prasa polityczna”, czy też polemika ze stanowiskiem A. Paczkowskiego (wprowadzającego cezury lat 1918—1926, 1926—1931, 1931—1939). Zainteresowanie wzbudził fakt znalezienia nowych tytułów pism kobiecych oraz katolickich w katalogach, spisach czy wykazach dotąd nie notowanych (E. Świątek, A. Kruk). Również cenne były próby rozstrzygnięcia — w oparciu o własne badania — kontrowersyjnych stanowisk w istniejącej dotąd literaturze przedmiotu lub publikacjach wspomnieniowych (J. Bednarczyk).

Obok niewątpliwych osiągnięć III Seminarium należy wymienić także jego mankamenty, będące przyczyną ożywionej dyskusji. Do braków — w nielicznych co prawda tematach — należała pewna jednostronność w ich opracowaniu, wynikająca głównie z ograniczenia się jedynie do wybranych publikacji czy źródeł, bez uwzględnienia pozostałej literatury przedmiotu, a także innych materiałów archiwalnych. Niektórym autorom referatów wytknięto pominięcie istotnych faktów.

Po dyskusji wręczono nagrody autorom wyróżnionych referatów, które oceniono według następujących kryteriów: ujęcie tematu, zgodność treści referatu z tematem (wyeksponowanie generalistów), metodologia, stopień trudności, oryginalność tematu i samodzielność w jego opracowaniu, powiązanie z tłem historycznym.

Bożena Piętrzyk
Władysława Wójcik